

Laukiame prenumeratos!

Spalio mėn. paskutinę dieną baigiasi „Europos Lietuvių“ ir Nidos Knygų Klubas knygas leidžiančios Lietuvių Namų Akc. Bendrovės finansiniai metai. Tą dieną teks suvesti visas metines sąskaitas ir pradėti viską iš naujo.

Toms sąskaitoms tvarkingai ir padoriai suvesti yra ta nemaža kliūtis, kad daugelis tautiečių nėra susimokėję už laikraštį ir knygas. Suvedant metines sąskaitas, tenka sudarinėti tokių skolininkų sąrašus, be reikalo gaišti laiką ir balansuose rodyti, kad spaudžia bėdos, kad tautiečiai pro pirštus žiūri į spaudos reikalus, ir tokiame vaizde, žinoma, yra nemaža tiesos. O skola, kaip lietuviai sako, ne žaidžia ir neužgrybi. Kas naudojasi spauda, vis tiek nešiojasi mintį, kad vieną dieną reikės už ją atsilyginti. Tai kodėl nepasirūšyti atsilyginti prieš spalio mėn. pabaigą? Šitaip padarius, skola nebeslėgs, ir apie ją nebebus reikalo galvoti, o leidėjams bus džiaugsmo, kad finansinius metus baigiant atkrinta dalis neproduktingo darbo ir balansas rodo tikresnę padėtį.

Kita vertus, nereikėtų užmiršti, kad leidėjai ne iš balos semia pinigų, kai reikia pirkti popierių, švina, įrašyti knygas, mokėti už paštą ir darbininkams atlyginimus. Leidėjų pajamas sudaro laikraščio prenumeratos ir visos tos nedidelės sumos už knygas, už kalendorių. Kiekvieną skaitytoją-prenumeratorių atskirai paėmus, tai juk smulkios sumos, grašiai. Bet iš tų grašių ir tenka verstis. Dėl to leidėjams brangus kiekvienas grašis, kiekviena mažiausia suma, nes visos jos įgalina ir toliau leisti laikraštį ir knygas, judėti ir judėti, kad spauda nuolat lankytų lietuvių.

Kai tenka taip branginti kiekvieną mažiausią sumelę, tai turėtų taip pat būti suprantama, kad labai svarbu jas laiku gauti. Negera patintis, kai tu sumelių reikia apyvartai, o jos tebėra nerūpestingų ar užmaršių skolininkų kišenėse.

Dėl to tegu spalio mėnuo būna sąskaitų suvedimo su spauda mėnuo. Nebelaukime, nebedelskime — rašykime, kas skolingas už „Europos Lietuvių“ ar Nidos Knygų Klubą leidinius, čekius šiandien ar eikime į paštą pasiųsti. Tegū šis savaitgalis būna skirtas atsiskaityti, tegu sekantis, bet, šiaip ar taip, atsiskaitykime iki spalio mėn. pabaigos!

PRENUMERATOS TOLI GRAŽU NEPAKANKA

Chicagos „Draugas“ išspausdino b. kv. straipsnį „Reikalinga pagalba“, kuriame rašoma:

„Mūsų dienraštis, būdamas didžiausias puslapių skaičiumi ir plačiausiai skaitomas, šiuo metu turi visas galimas priemones geriau savo uždavini atlikti kaip bet kas kitas: turi gerus, patyrusius, aukštąjį mokslą baigusius redaktorius, kelis šimtus bendradarbių (jų tarpe apie 100 nuolatinių, apmokamų), savo atstovus įvairiuose pasaulio kraštuose, gerus, greitais ir tiksliais informacijos šaltinius.

„Negalima skųstis ir techniškąją dienraščio dalimi. Leidėjų rūpesčiu Draugo spaustuve tinkamai įjuosta ir turi visas naujausias spausdinimo priemones: automatiškus linotipus — paskutinį šios rūšies mašinų technikos žodį, moderniškas knygų spausdinimo, klišių gaminimo mašinas. Kas lankė Draugo spaustuve, negalėjo atsižvelgti, kai čia pat Paloroido aparatu pagaminta foto nuotrauka per kelias ar keliolika minučių virsta klišė ir gali būti tuojau laikraštyje atspausdinta“.

Bet b. kv. toliau išduoda šitokią to dienraščio padėtį:

„Metinės Draugo apyskaitos rodo, kad prenumeratos keliu surenkama tik pusė visų išlaidų. Kita dalis surenkama skelbimų ir kitais būdais“.

Padėtis sunki, nes, kaip rašoma, dalis prenumeratorių miršta. Yra geraširdžių skaitytojų, kurie, siųsdami prenumeratą, paaukvoja 2-5 dol., bet centrinės, vietinės organizacijos, parapijų ir įvairių susivienijimų bei draugijų parama duoda labai mažą dalį, palyginti su tuo, ką jie gauna iš dienraščio.

SURADO VIETĄ BIBLIOTEKAI

Vilniuje leidžiamasis „Švyturys“ rašo, kad šiuo metu vyksta diskusijos dėl vietos, kur statyti Kauno miesto viešąją biblioteką. Iš kelių pasiūlymų, kurie buvo iškelti spaudoje, miesto vykd. komitetas pasirinko tinkamiausią: 16-tos divizijos plento (buv. Kareivių pl.) ir Basanavičiaus gatvių rajone, „neveikiančių kapinių vietoje“.

Ta vieta — buv. žydų kapinės.

ACEN sesija

ACEN — Pavergtųjų Europos Tautų Seimo (PET) septynioliktosios sesijos 138 ir 139 posėdžiai įvyko rugsėjo 15 d. Carnegie Endowment tarptautiniame centre, netoli J. Tautų rūmų, New Yorke. Posėdžiai tradicine tvarka buvo suderinti su tą dieną prasidėjusia J. Tautų metine sesija.

PET sesijos metu išrinkti nauji PET valdomieji organai ir plačiai išdiskutuota tarptautinių įvykių raidos klausimais. Sesijos atidarymo metu buvo du pranešimai: albanas dr. R. Krasniqi kalbėjo apie Sovietų Sąjungos paglemžtas suverenines Estijos, Latvijos ir Lietuvos teises bei apie Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos neteisėtą atstovavimą J. Tautose. Kitas pranešėjas, bulgaras, dr. G. M. Dimitrov, sesijai pirmininkavęs, palietė tarptautinės politikos įvykius ir pavergtųjų tautų padėtį, pasiūlydamas atitinkamą rezoliuciją. Sesijos pirmąją dalį — 138 posėdį — atidarius ligšioliniam pirmininkui latviui A. Berzinš, invokaciją sukalbėjo prel. J. Balkūnas.

A. Berzinš, atidarymo kalboje nurodęs į pastarojo meto sąjūdį kai kurių valstybių tarpe — siekiant taikos ateity — čia pat pažymėjo, kad pavergtosios tautos ryžtingai viliasi susilauksiančios laisvės ir nepriklausomybės. R. Krasniqi nurodė: Sovietų įvykdytas Baltijos valstybių užėmimas ir

ligšiolinė okupacija neteikia Sovietų Sąjungai teisės kalbėti J. Tautose tų valstybių vardu. Seimas kreipėsi į J. Tautų laisvųjų kraštų narius: atimti Sovietų S-gos delegacijai teisę kalbėti Estijos, Latvijos ir Lietuvos vardu, be to, minėtų šėšių kraštų delegacijoms J. Tautose neleisti atstovauti jų kraštams, nes delegacijų įgaliojimai buvo suteikti svetimos valstybės sukurtų režimų ir prieš tų tautų valią.

Pranešime apie tarptautinių įvykių raidą dr. G. M. Dimitrov, prisiminęs š. m. rugpjūčio 12 d. Maskvoje pasirašytą Sovietų S-gos — Fed. Vokietijos sutartį bei sovietų norus plėsti ūkio ryšius su vokiečiais, pabrėžė, kad pavergtuose Europos kraštuose žmogaus teisės tebėra grubiai pažeidžiamos. J. Tautos, šiais metais mininčios 25 m. gyvavimo sukaktį, dar nėra reikalavusios atstatyti laisvę bei suverenumą rytų ir vidurio Europoje. Pasiūlytoje ir priimtoje rezoliucijoje PET Seimas reikalavo: Sovietų Sąjunga turi nesikišti į rytų ir vidurio Europos klausimus, ji turi atsakyti imperialistinės Erežnevo sampratos ir atitraukti kariuomenę bei agentus iš visų pavergtųjų Europos kraštų.

Seimas kreipėsi į J. Tautas, Europos sąjūdžio organizaciją ir viso pasaulio laisvasias vyriausybes, prašydamas pareikšti politinį ir moralinį pobūdžio iniciatyvą, ku-

ri patikrintų visišką pagrindinių žmogaus teisių vykdymą rytų ir vidurio Europoje. Be to, Vakarų valstybės ir kitos laisvos vyriausybės prašomos rytų-vidurio Europos klausimą iškelti tiek J. Tautų, tiek kitų būsimųjų suvažiavimų dienotvarkėse. Seimas kreipėsi į visą pasaulį su prašymais siekti visomis galimomis priemonėmis įgyvendinti didžiųjų valstybių karo metu mažiesiems kraštams padarytus pažadus. Pagaliau pažymėta, kad pavergtieji kraštai pasiryžę toliau priešintis komunistinei diktatūrai bei svetimo krašto vyravimui, iki tuose kraštuose bus atstatyta laisvė ir tautinis suverenumas.

Rugsėjo 15 d. į antrąjį viešą posėdį atsilankė ir sesiją sveikino JAV Kongreso Atst. Rūmų narys John M. Murphy, Free Europe organizacijos viceprezidentas B. Yarrow ir pavergtųjų tautų bičiulis „Pavergtųjų kraštų draugų Amerikoje“ pirm. Christopher Emmet. Buvo ir svečių — jų tarpe Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke A. Simutis, Estijos gen. konsulas Jackson ir kt. Dalyvavo ir lietuvių būrys.

Sesijai pirmininkavęs Dimitrov perdavė New Yorke valst. gubernatoriaus N. Rockefellerio sveikinimą. Atst. Murphy PET veiklai linkėjo sėkmės ir pažymėjo, kad ji šiuo metu dar labiau svarbi, negu anksčiau. Jis priminė Sovietų S-gos įvykdytus kraštų vadinamuosius „išlaisvinimus“, buvusius sukilimus bei gyventojų bruzdėjimą pavergtuose kraštuose ir pabrėžė: negalime pamiršti gyventojų laisvo apsisprendimo dėsno. B. Yarrow palietė pačios Sovietijos gyventojų nepasitenkinimą, protestus ir pridūrė, kad Laisvosios Europos radijo transliacijos pavergtiesiems tebetiesiamos ir jų sovietai, nors ir darydami spaudimą, negali sustabdyti. Emmet plačiau palietė sovietų užimti, jos poveikį, siekiant stiprinti Ulbrichto režimą.

Sesiją baigiant, kalbėjo šėšių pavergtųjų tautų atstovai PET organizacijoje. Jie daugiausia palietė pavergtųjų kraštų padėtį ir skyrė nemažą dėmesio rugpjūčio 12 d. Maskvoje pasirašytajai sutarčiai.

Lietuvos delegacijos PET pirmininkas ir Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas pažymėjo, kad lietuviai negali pamiršti Molotovo-Ribbentropo sutarties, ir nurodė, kad lietuviai, kaip ir kiti Baltijos kraštų gyventojai, tebereikia viltį, kad būsimoji taikos konferencija sugebės rytų ir vidurio Europoje atstatyti teisinę tvarką, paremtą tarptautinėmis sutartimis bei karo ir pokario metu kariavusių kraštų pareikštais įsipareigojimais. Lietuvos, lygiai ir kitos pavergtosios Europos dalies klausimas turės būti sprendžiamas II pas. karo sąjungininkų. J. Tautų deklaracija buvo nurodžiusi, kad teritoriniai pakeitimai tegalimi tik tautoms sutinkant, ir jos savo valia tegali pasirinkti savo valdymo formą. V. Sidzikauskas sesijos dalyvių įdėmiai išklaustą kalbą baigė tardamas: „Lietuvai ir visoms laisvę gerbiančioms tautoms politinė nepriklausomybė ir laisvė neturi jokio pakaitalo. Šiuo atveju politinė moralė yra tolygi politinei tikrovei“.

Sesijoje dar kalbėjo: dr. M. Kvetko (Čekoslovakija), nurodęs, kad krašte tebevyksta priešingasis sovietų užgožtam režimui. Estas L. Vahter palietė pavojingą šio meto politinės krypties raidą ir pareiškė, kad rugpjūčio 12 d. sutartis esanti ciniška bei panaši į Molotovo-Ribbentropo paktą. P. Ramans (Latvija) plačiau nurodė į sovietų pasirašytas ir pažeistas sutartis. Lenkas B. Eiega palietė lenkų pažiūras, kurias sąlygoja Lenkijos geopolitinė padėtis bei krašto istorija. Esą, lenkams santykiai su vokiečiais — svarbūs. Galimas susitarimas su Fed. Vokietija galys Lenkijai suteikti daugiau laisvės. Biega dar pabrėžė, kad nepriklausomybė Lenkijai rūpi ne mažiau, kaip ir Baltijos valstybių nepriklausomybė. Jis kalbėjo: „Mes remiame Baltijos tautas, ir tai vykdyti verta bendras mūsų visų interesus“. Paskutinis kalbėtojas, Ion Vardala (Rumunija), nušvietė režimo pobūdį — jis esąs labiausiai stalininis visų pavergtųjų kraštų tarpe. Jei Rumunija siekianti ryšių su Vakarais, tai tik grynas naudos sau tikslas. Priešingai vakariečių pažiūroms, Rumunijos politika nesanti savarankiška, ir jos ūkis vis labiau kryptas komunistinio bloko link.

Sesiją uždarė dr. Dimitrov, išskėlęs laisvės ir laisvo tautų apsisprendimo dėsnius. „Mes tikime“, jis pabrėžė, „kad po visų krizių mūsų kraštai susilauks laisvės ir tautinio suverenumo. Būkime dar labiau vieningi savo tiksluose ir tęskime kovą ligi lemtingos pabaigos — savo kraštų laisvės“.

Sesijos metu PET politinis komitetas išrinko naują vadovą. Pirmininku viebalsiai išrinktas inž. Vasilij Germenj, Albanijos delegacijos ligšiolinis pirmininkas, vicepirmininku — Imre Kovacs (Vengrija), gen. sekretorium — Fel. Gadomski (Lenkija).

Lietuvių tautos ateitis pavojuje. Aukokime per Tautos Fondą mūsų laisvės kovai!

VOKIETIJOS ATSAKYMAS

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas į savo liepos 30 d. raštą Federalinės Vokietijos kancleriui Willy Brandt'ui rugsėjo 7 d. gavo Fed. Vokietijos Užsienio Reikalų Ministerijos atsakymą. Jo tekstas:

„Su tikra padėka tvirtinu gavęs jūsų š. m. liepos 30 d. raštą, adresuotą Kancleriui — raštas perduotas atsakyti Ministerijai. Turiu Jums pranešti, kad Federalinė vyriausybė savo žinomo nusistatymo Baltijos valstybių klausimu nėra pakeitusi“.

Tokio turinio atsakymas pasiųstas ir Fed. Vokietijoje veikiančiai Baltų Tarybai į jos liepos 20 d. pasiųstą raštą Fed. Vokietijos Kancleriui Bonnoje. (ELTA)

BAZNYCIOS DEGA, KUNIGAI BAUDZIAM

Toronto „Tėviškės Žiburiai“, remdamiesi iš Lietuvos gautomis žiniomis, rašo, kad liepos mėn. sudėgė dvi Šilalės rajono bažnyčios — Batakių ir Gaurės. Priežastis nežinoma, bet spėjama, kad buvusios padegtos.

Kun. Br. Šeškevičiui, Dubingių klebonui, vėl keliama byla už bažnyčioje vaikų mokymą katekizmo, o Lazdijų rajono klebonas nubaustas 50 rb. bauda.

Buvęs mirusio vyskupo K. Paltaroko kancleris kan. Br. Antanaitis, kuris komunistų valdžios buvo ištremtas iš Panevėžio į Alksnį, Vilkaviškio vyskupiją, liepos 7 d. vėl gavo vysk. J. Labuko raštą, kad jis turės perduoti Alksninės bažnyčią kitam kunigui. „Tėviškės Žiburiai“ spėja, kad jis bus ištremtas į Telšių vyskupiją.

SIDABRO MEDALIS DAINININKEI

Bukarešte Sov. Sąjungos jaunųjų dainininkų konkurse N. Ambraziulytė išsikovojo antrąją vietą ir sidabro medalį.

PASAULYJE

— Baigiant dvi savaites šiaurės jūroje vykdytuosius NATO manevrus, didavimo signalais britų admirolo vėliavai pagarbą atidavė ir sovietinis naikintuvas, kuris visą laiką maišėsi apie manevravusius laivus.

— Naujosios Zelandijos pilietis Jack Manakau panorėjo sumušti alaus gėrimo varžybas, išgėrė 77 stiklus, bet tuojau ir mirė (savo metu ten vienas per 12 val. yra išgėręs 85 stiklus, kitas per 10 val. 41 min. 89 stiklus, trečias per 9 val. 30 min. 104 stiklus).

— Pietinėje Kalifornijoje apie 1.200 žmonių turėjo bėgti nuo gaisro, kuris su naikino apie 500 namų, kuriame žuvo keli žmonės ir kuris tęsiasi kelias dienas.

— Pasirūžusi perduoti didelį sporto centrą, Islingtono savivaldybė Britanijoje ieško pirkėjo karo paminklui, kuris stovi tame sklype.

— New Yorke aerodrome areštuotoji ginkluota pora, turėjusi per abu penkis revolverius ir dvi granatas ir norėjusi įsėsti į lėktuvą, kaip aiškėja, yra ne arabai, bet žydai, planavusieji nusivaryti į Izraelį arabų bendroves lėktuvu.

— Indija nutarė pardavinėti ginklus prieš Portugalus kovojantiems afrikiečiams Angoloje ir prieš baltuosius kovojantiems afrikiečiams Pietų Afrikoje.

— Paryžiuje 51 m. amžiaus saskaitininkas išėikvojo daugiau kaip 825.000 svarų ir gavo septynerius metus kalėjimo, o tuos pinigus jis išdalijęs neturtingiesiems.

— Kuba sutinka pasirašyti su JAV sutartį, kad bus grąžinami lėktuvų grobikiai, bet su sąlyga, jei į tą susitarimą būtų įtraukti ir grobiantieji laivus, nes dabai Kubos laivai vėrčiami plaukti į Miami. JAV, ir tokie prievartos vykdytojai gauna Amerikoje politinį prieglobstį.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London W. 11. 2 PU. Tel. 727 2470 Registered as a newspaper at the Post Office.

Lėidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 70 šil., do-lerio kraštuose — 8 dol. metams; Vokietijoje — DM 30.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjas, nei redakcija nesima atsakomybės.

SEPTYNYIOS DIENOS

Pasitarimai dėl prekybos

Tarp Vak. Vokietijos ir Sov. Sąjungos vyksta pasitarimai dėl naujos sutarties prekybos reikalu.

Ankstyvesnė prekybos sutartis baigėsi 1963 m. ir nebebuvo atnaujinta. Tada Vak. Vokietija norėjo, kad į naują sutartį būtų įtrauktas ir Vak. Berlynas, o Sov. Sąjunga reikalavo, kad Berlyno klausimas būtų sprendžiamas atskirai.

Arabai sutarė

Į Kairą, Egipto sostinę, susirinkę arabų vadai sutarė patvirtinti tarp Jordano vyriausybės ir palestiniečių partizanų sudarytąjį paliaubų susitarimą.

Pasitarimuose dalyvavo ir palestiniečių vadas Arafatas.

Ar paliaubos pasibaigs taika, dar abejojama.

Niksonas Europoje

JAV prez. Niksonas pradėjo savo vizitą į penkis kraštus nuo Italijos, kur jis buvo sutiktas demonstruojančių amerikiečių politikos priešų.

Nasseras mirė

Rugsėjo 28 d. širdies liga mirė Egipto prez. Gamalis Abdelis Nasser, 52 m. amžiaus.

Kol kas pareigas perėmė viceprez. Anvaras el-Sadatas. Bet neaišku, kas iš tiesų perims Egipto valdžią. Dar du galimi kandidatai — buvęs ministerio pirm. pavaduotojas, rusų simpatikas Alis Sabrys ir nuosaukis Zakarijas Mohieddinas, buvęs Nassero varžovas, kuris galėtų tęsti ir jo politiką.

Sov. Sąjunga, tiek rėmusi Egiptą, gali bandyti iškelti savo kandidatą.

Sustabdyti manevrai

Prez. Niksonas ryšium su prez. Nassero mirtim sustabdė numatytuosius Seštojo laivyno manevrus Viduržemio jūroje.

Kas bus?

Su prez. Nassero mirtim kyla daug neaiškumų dėl Viduriniųjų Rytų ateities.

Kas bus arabų vadas, nes Nasseras nemažos arabų dalies buvo pripažįstamas tokiu? Ar nepradės arabai karo, nes Nasse-

Lietuviškojo jaunimo žymiajai veikėjai GAJUTEI VALTERYTEI ir lietuviškų darbų talkininkui VINCENT O'BRIEN, sukūrusiems šeimos židinį, šviesaus ir laimingo gyvenimo linki DBLS Valdyba

Didžiosios Britanijos Lietuvių Bendruomenės Taryba ir Krašto Valdyba sveikina Krašto Valdybos Vicepirmininke GAJUTĘ VALTERYTĘ IR VINCENTĄ O'BRIEN, sukūrusius šeimos židinį, ir linki visokeriopos laimės šeimyniniame gyvenime.

ras vis dėlto yra parodęs nemažą santūrumą?

Sov. Sąjunga ir Egiptas

Ryšium su prez. Nassero mirtim skaičiuojama, kiek Sov. Sąjunga yra jo laikais įkėlusį koją į Egiptą.

Po 1967 m. karo su Izraeliu Sov. Sąjunga būsianti davusi Egiptui ginklų už apie 4 milijardus dolerių — daugiau kaip dvigubai negu prieš tą karą.

Nekarinės paramos Egiptas gavęs irgi nemažą.

Karių Sov. Sąjunga Egipte turinti apie 12.000.

Vadai laidotuvėse

Į prez. Nassero laidotuves Kairan suvažiuo arabų vadai, taip pat Kosygino vadovaujama Sov. Sąjungos delegacija, Prancūzijos min. pirmininkas Chaban-Delmas, Britanijos užsienių reikalų min. Douglas-Home. Iš viso buvo atstovaujama apie 50 kraštų.

Teroristai grąžinami

Šveicarija ir V. Vokietija paleidžia ir grąžina į arabų kraštus po 3 kalėjimuose laikomus palestiniečių teroristus, o britai — Leila Chaled, kuri buvo suimta Londono aerodrome, kai su kitu arabu kėsinosi į lėktuvą (jos bendradarbis buvo nušautas).

Jie grąžinami, nes palestiniečiai paleido iš lėktuvų pasirinktusus įkaitus.

JAV vykdys įsipareigojimus

JAV prez. Niksonas buvo Europoje susitikęs su Vakarų sąjungininkų aukštaisiais karo vadais ir patikino juos, kad Jungtinės Valstybės vykdys Europoje ir Vidur. Rytuose savo gynybinius įsipareigojimus.

Streikas

Prasidėjęs nuo Londono, Britanijos miestų apima savivaldybėse dirbančių darbininkų streikas.

Nors streikas apima nemažą darbo sričių, bet labiausiai miestų gyventojai pajus šiukšles išvežančių darbininkų įsijungimą į streiką.

Svedija po rinkimų

Ligi šiol arti 40 metų kraštą valdę socialdemokratai Svedijoje į parlamentą pajėgė praveisti tik 166 atstovus. Reformuotame parlamente yra 350 vietų.

Manoma, kad jų sudarytą vyriausybę rems komunistai, kurie turi 17 atstovų.

Iškilmingos laidotuvės

Apie 4 mil. arabų dalyvaujant, iškilmingai palaidotas prez. Nasser, jo vardu pavadintoje ir tam reikalui pastatytoje moskoje.

Mirusio prezidento bus gedima 40 dienų.

Prez. Niksonas Jugoslavijoje

Jugoslavijoje prez. Niksonas buvo sutiktas iškilmingai.

Su prez. Tito daugiausia jie svarstė Vidur. Rytų klausimą. Prez. Tito dėl to vizito nevažiuo nei į prez. Nassero laidotuves.

STEIGIAMAJAM SEIMUI

Šiais metais suėjo penkiasdešimtmetis, kai susirinko Lietuvos Steigiamasis Seimas. Įvykis reikšmingas — Lietuva, nusi-metusi svetimųjų valdžią, tada pradėjo de-mokratiškai tvarkomą valstybinį gyvenimą.

Nepaisant sukakties reikšmingumo, kol kas tik vieni vienas lietuviškas leidinys rimtai susiorganizavo plačiai paminėti Steigiamajį Seimą, būtent, Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos leidžiamasis žurnalas „Tėvynės Sargas“. Jis tam klausimui nuviesiti paskyrė visą dabar išėjusį 1970 m. Nr. 1.

Steigiamasis Seimas, be abejo, buvo visai Lietuvai brangus įvykis, bet krikščioniškas demokratams jis gal brangiausias tuo, kad jo atstovų daugumą sudarė krikščionių demokratų blokai, valdęs Lietuvą ir per kitus seimus iki 1926 m.

Kaip ten pagaliau būtų su tuo brangumo laipsniu, o tasai „Tėvynės Sargo“ numeris iš tiesų bus įdomus visiems, nepaisant partinės priklausomybės, nes jame sukaupia daug tos sukaktinės medžiagos, ir rašo šikart ne vien tik tos srovės žmonės, bet ir keletas kitų partijų talkininkų (K. Škirpa, M. Mackevičius, V. Sidzikauskas).

Tame jubiliejiname numeryje Steigiamąjo Seimo reikšmę aptaria A. J. Kasulaitis. V. Viliamas surinkęs nemažą pluoštą dokumentinės medžiagos — pateikia rinkiminių apygardų sąrašą, išrinktųjų atstovų. Valstybės Tarybos išrinktojo prez. A. Sme-

tonos, Seimą atidariusios G. Petkevičaitės, Seimo pirmininko A. Stulginskio, ministro pirm. K. Griniaus ir krikščionių demokratų bloko atstovo M. Krupavičiaus kalbas. Spausdinami Steig. Seimo sukakties proga pasisakymai Lietuvos atstovo JAV J. Kajecko, Vliko pirm. dr. K. Valiūno ir vysk. V. Brizgio. K. Škirpa rašo apie Steig. Seimą kaip Lietuvos laisvės kovų vainiką. Neužmirštama nė kultūra kaip veiksnys: Pr. Naujokaitis apžvelgia lietuvių tautinę sąmonę ugdžiusią literatūrą. O. L. rašo apie moteris Steig. Seime. V. Sidzikauskas parašęs platesnę apžvalgą Steig. Seimo ir Lietuvos tarptautinių problemų, kurias anuomet teko spręsti.

Daugelio mūsų šiandien jau užmirštas dalykas, bet labai būdingas anieks laikams, kad Lietuva turėdavo koalicines vyriausybes. Tą temą žurnale gvildena M. Mackevičius. L. Šimutis rašo apie Steig. Seimą ir JAV lietuvių, kurie tuomet žygiu ir pinigais rėmė savo kraštą. J. E. Laučka nagrinėja Lietuvos parlamentarinę santvarką. Konstitucinės teisės specialistas K. Račkauskas rašo apie Steig. Seimą ir jo dvi konstitucijas. Prie jo straipsnio išspausdinta laikinosios konstitucijos pagrindiniai dėsni. Valstybės Tarybos priimti 1918.XI.2. laikinoji valstybės konstitucija, priimta 1920.VI.10, ir Lietuvos valstybės konstitucija 1920.X.25.

Po visos tos sukaktinės medžiagos spausdinamas paties redaktoriaus D. Jasaičio straipsnis apie neseniai mirusį buvusį Lietuvos prezidentą Aleksandrą Stulginskį. Kadangi A. Stulginskio veiklos nemažas baras yra susijęs su Steig. Seimu, kurio jis buvo pirmininku ir kuris jį išrinko prezidentu, tai ir tasai straipsnis, sakytume, priklauso visam Steig. Seimo ansamblui.

POPIEŽIAUS SVEIKINIMAS PRELATUI MYKOLUI KRUPAVIČIUI

Spalio 1 d., antrąją dieną nuo šv. Mykolo Arkangelo šventės, didžiam Lietuvių tautos ir valstybės vyriui, lietuvių krikščioniškosios demokratijos kūrėjui, Žemės Reformos autoriui ir lietuviui kunigui Mykolui Krupavičiui suka 85 metai amžiaus.

Šia proga, retą išimtį padaręs, telegrama suakutinę pasveikino ir Popiežius Paulius VI: „Kaip padėkos ženklą už jo daugelį metų kunigiškos tarnybos, prašydamas gausių Dievo malonių, šventasis Tėvas maloniai teikia Prelatui Mykolui Krupavičiui, jo aštuoniasdešimt penkerių metų amžiaus sukakties proga, tėvišką ir apaštališką palaiminimą“.

(Pas) Kardinolas Villot

J. GLIAUDA APIE VAIZGANTĄ

Rašytojo J. Tumo-Vaižganto 100 gimimo metų (1869. IX. 20 - 1933. IV. 29) proga paskaitą Lietuvių Tautinių Namų salėje Los Angeles laikė rašytojas Jurgis Gliuda 1970 m. rugsėjo 19 d.

Gausiai susirinkusiems laureatas rašytojas 1 val. 15 min. užtrukusioje paskaitoje su dideliu įsigilimu, supratimu, pajautimu davė nuostabiai vaizdingą mūsų tautai reikšmingojo Vaižganto spalvingą skulptūrą.

Niekas negalėtų duoti tos ląstelinės paskaitos atpasakotą santvarką. Kiekviena mintis, kaip spalvos šešėlis ar vaizdo kontūras, gaubė klausytojus. Ir tie škiečiai buvo kiekvienas savaip atkurtas, išbaigtas ir priklausęs bendrajai temai.

Gyvumui padėjo autoriaus įžvalgus pastabumas, patirtas jam tebebūnant jaunuoliu, kai sykį Kauno gatvėse netikėtai prasilenkė su Jakštu ir Vaižgantu. Vos praėjęs stabtelėjo: praėjo pro mūsų literatūros istorijos statybininkus. Anie dvi, vos neišmesdami storuose portfeluose nešamų knygų, skeryčiodamiesi ginčijosi gal bepradėdantį šviti deimantuko įgintarinimui.

Klausydamas jutai, kad kalba kitas literatūros didžiūnas, visomis jėgomis keliantis mūsų kultūrinius spindulius ir spinduliuokius aukštyn iki pačios viršūnės. Kartais tie spinduliai neapčiuopiamai spektriniai, kartais slidžiai įžambūs ar vingiuotai pakestantieji miglose. Nepamiršo ir kalbos gramatikų, kurie, apsikarstę knygomis, nurodinėja, kiek kablelių ar kablelių dėti prieš raidę, po raidžių, virš, apačioje ar viduryje raidžių. Rašytojai yra kalbos kūrėjai, gal didesniu tašku, nei kablelininkai.

Vaižgantas nesitaikė prie masės. Tik savitas, nieko nebojantis rašytojas, asmuo, kultūros statybininkas gali išlikti šimtmečiais. Vienaamžiai pūstelėtojai išbaigia kvapą atsigulę po velėna, o talentingas kūrėjas nuo tada pradeda gyventi kaip nemirtingasis. Kad ir nenoromis, bet okupuotoje Lietuvoje paminėtas Vaižgantas, pagal programą pradėtas Vilniuje, iki mažųjų miestelių. Bet jo vardu neduota nei vienos naujos gatvės, nei vienos naujos mokyklos. Tai įrodo, kad Vaižganto minėjimai atlikti lietuvių didelėmis pastangomis, blokuojant raudonėms Kremliams rusams. Jo vardu gatves lietuviai nešiojasi savo širdyse.

Ateis pragiedruliai ir Lietuvai. Ateis. Akomponuojant kompozitoriui O. Metrickienei, solistė R. Aukštikalnytė padainavo keletą lietuviškų dainų.

Po to visi pavaišinti arbata, kava, užkandžiais.

Alg. Gustaitis

SU LIETUVIAIS PASAULYJE

PREMIJA „TUBOTO GAIDŽIO METAMS“
Lietuvių Akademiniis Sambūris Montrealyje, apsvaustęs svetur 1968-1969 m. išleis-tuosius grožinės literatūros veikalus, pripažino iš ligi šiol kitokių premijų negavusių pačių geriausių K. Barėno „Tuboto gaidžio metus“.

Sambūris skiria premiją kas antri metai. Premijos dydis — 500 dolerių.

DRAUGUS LANKE

„Draugas“ rašo, kad buvo atvykusi į JAV draugų aplankyti Anglijos televizijoje dirbanti Živilė Šlekytė.

REDAGUOS S. SUZIEDĖLIS

Remiantis JAV lietuvių spauda, E. Lietu-vyje buvo išspausdinta žinutė, kad „Encyclopedia Lithuanica“ II tomą bene redaguos Vincas Rastenis.

Dabar „Darbininkas“ šią žinią paneigia ir rašo, kad ir šį tomą, kaip ir pirmąjį, redaguos S. Suziedėlis. V. Rastenis tik padeda jam.

PASVEIKINO LIETUVIŲ MOTERŲ VARDU

„Argentinios Lietuvių Balsas“ rašo, kad Margarita Staknytė-Samatauskienė būdama su dukra Japonijoje, dalyvavo 16-kos Azijos tautų moterų klubo federacijos suvažiavime, kurį pasveikino išsivijus lietuvių moterų vardu.

PAGERBTA MOKYTOJA

Argentinios Lietuvių Centro valdyba su-ruošė pagerbimą 70 metų sulaukusiai ir 40 metų išdirbusiai visuomeninij ir kultūrinij darbą Elenai Vilčinskaitei-Ryselienei.

Sukartininkei buvo prisegta auksinė są-gė-medalio su stilizuota Vytim, o maži-čiai geltonplaukiai vaikučiai įteikė gėlių ir po bučkį savo tėvų buvusiai lietuvių kal-bos mokytojai.

KUO DOMEJOSI MOTERYS?

Juozas Masilionis, rašydamas „Drauge“ apie grupinę savo kelionę po Europos kraš-tus. Šit ką pastebėjo apie moteris:

„Moterys, tegu jos man atleidžia, nes ne-apkalbu, o tikrą teisybę sakau, daugiau domėjosi krautuvėmis, negu bet kokiais vaizdais. Jos būtųėjusios į kitą kalno pu-sę, jei būtų žinojusios, kad ten yra pigaus aukso krautuvė. Ir aš galui eiti lažybų, kad grįžusios pirmiausia pasakojo saviesiems ir svetimiems, kur galima pigiau auksinį daiktą nupirkti, o ne apie tai, kaip gražūs buvo kelionės vaizdai... Ir grįžo mūsų mo-teryms pro muitininkus, užsidėjusios ant rankos po du laikrodėlius, kuriuos apyran-kes ir aštuonis žiedus... Žinoma, ne visos... Kai kurios daugiau, kai kurios mažiau“.

PREL. DR. A. BACKIS Į NIGERIJĄ

Prel. dr. A. Backis, nuncijatūros pirma-sis sekretorius Ankaroje, šv. Sosto paskir-tas į Afriką — Nigeriją.

Iš Turkijos į paskyrimo vietą — Lagos jis išvyksta š. m. spalio 3 d. (ELTA)

SODAUTO

„Sodauto“ vardu Krivulė Montrealyje pavadino savo naująsiai ilgo grojimo Hi-Fi plokštelę. Tai jau penkta Krivulės plokštelė.

„Italai — gerai, lietuviai — labai gerai“. „Lituanian veni, vidi, vici“ ir panašiom anti-rašėm 1969 m. vasarą italų spaudo įverti-no 17-tam tarptautiniam chorinės muzikos festivaly dvi pirmąsias premijas laimėju-sį Vilniaus vyrų chorą „Varpa“.

Festivalis, kuriame dalyvavo 29 chorai iš 12 kraštų, įvyko Arezzo mieste, Italijoje. Buvo varžomasi dviejose kategorijose: vi-siems privalomam repertui ir laisvoj liaudinės muzikos programoj. „Varpa“ abiejose kategorijose išėjo laimėtoju, įro-dydamas ne tik savo aukštą techniką, bet ir lietuvių kompozitorių muzikinį brandu-mą ir mūsų liaudies melodijų nepakartojamą savitumą.

Plokštelė yra 13 dalykų (iš jų 5 dainuo-ti Italijoje), daugiausia lietuvių kompozito-rių darbai: liaudies dainos, senos sutarti-nės, maršai ir operų ištraukos. Plokštelė RCA gamybos, gražiai išleista: viršelį piešė Anasas Lymanas, įvadą lietuviškai parašė Vytautas A. Jonynas, angliškai Vilius Pe-teraitis.

„Sodauto“ gaunama pas platintojus arba užsisakoma paštu prisiunčiant \$5.55: Kri-vulė, 5260 10-th Ave., Montreal 405, Cana-da, Que.

DIEVO GINKLAI

„Imkitės Dievo ginklų, kad galėtute at-silaikyti prieš visas velnio piktybes“ (Efez. 6.10.)

Dievo ginklai, kuriuos pataria šv. Pau-lius panaudoti prieš velnio suktybes, yra Dievo apreiškimo tiesa, elgesio teisingu-mas ir taikos evangelija. Dievo tarnas arkiv. Jurgis Matulaitis yra parašęs: Žmo-gaus protas yra versmė visokių minčių, ku-rios, patekusios į minias, pasklinda į pla-tųjį pasaulį ir ima žmonių valdyti. Žmo-gaus valia yra toji jėga, kuri telkia ir vi-nija kitas, juos stumia pirmyn arba atgal, veda, kelia arba žemyn nutraukia, gali at-nešti žmonijai laimę arba nelaimę. Žmo-gaus širdis yra visokių ugnies jausmų pil-na, gali būti jėga, kitus šildanti, uždegan-ti, įkaitinanti arba virsti kenksmingu gai-valu, viską naikinančiu. Kas laikosi Dievo apreiškimo tiesos, tas nepadarys klaidos. Kas ryžtasi Dievo valia sekti, bus šventas. Kas savo širdį įkaitina Dievo ir artimo meile, tas pasidaro žmonių geradaris.

Taikos sąjūdis

Indijoje prieš Kristaus laikus VI-V am-žiuje gyveno G o t a m a. Jis save laikė, ir kiti jį vadino, šviesuoliu — b u d a. Jis ieš-kojo laimės; pats būdamas taikus, toleran-tas, nevartojo smurto, prievartos, liepdamas pasiduoti vietos valdovų norams. Pri-gimtinis jo gerumas pagarsėjo, surado pa-sekėjų, tiesos, gėrio ir laimės ieškotojų. Skelbėsi, suradęs kelią, kaip išsigelbėti iš skausmo ir kentėjimų. Reikia, anot jo, nu-galėti norą būti, egzistuoti, gali nutraukti gyvenimo grandinę ir pasiekti palaimingos ramybės — nirvanos. Bet nežinodamas nei gyvojo Dievo, pasaulio Kūrėjo, nei Dievo duotųjų žmonių amžinųjų tiesų, suklydo spėjliuose: jo galva, žmogaus gyvenimo grandinė nepasiliauja su kūno mirtimi, bet tęsiasi įsikūnijimu geruose ir bloguose gy-vuliuose. Žinoma, tai jo klaida. Tik pilnai apsivalęs žmogus galis pasiekti palaimingą ramybę. Dėkoti Dievui už duotąjį apreikimą. Senovėje Dievas kalbėjo per pra-našus, o vėliau savo sūnaus, Jėzaus Kris-taus, lūpomis. Skaitykime evangelijas.

Saulės metrikai

Kiekvieno gimusio Europoje asmens metrikai įrašomi į gimimo knygas. Ir tai labai naudinga. Mokslininkai suka galva, kada yra saulė gimus, kada prasidėjo ji būti. Praeita mėnesį Brightone buvo Tarptautinis Astronomo Unijos suvažiavimas. Prof. Fr. Hovle mano, jog saulė ir milio-nai žvaigždžių atsirado vienu kartu, kaž-kokių iš nebuities „smagimų“, pasakytume. Dievo sukūrimu. Tai įvyko labai seniai: prieš penkis tūkstančius milijonų metų. Ki-tas astronomas, dr. B. G. Houghaught, skel-bė, kad, nelaukiant įvykus naujam sprogi-mui mūsų žvaigždė, gali būti mūsų žino-mam pasauliui galas, mirtis.

Moksliniais apskaičiavimais prieina mokslininkai tiesos, kuri buvo Išganytojo paskelbta prieš 1900 metus: „Tuojau po tu dienų priespaudos saulė užtems, mėnulis nebespindės, žvaigždės kris žemyn“ (Mato 24. 29). Religinės šviesos ieškokime pas Iš-ganytoją.

K. A. M.

BOLŠEVIKŲ VALDŽIOS ATSIKIDIMAS LIETUVOJE 1918—1919 METAIS

jų pačių dokumentų šviesoje

Ats. mjr. P. Gudelis

Besidomėdamas Žemaičių pulku, patyriau, kad toks pat maskaradas buvo vykdomas ir Latvijoje. Apie Žemaičių pulką sakoma, kad jis Šiauliuose priklausė raudonosios armijos Internacionalei divizijai. O kas ji buvo, paaiškina (Brb 397 p.) 97 pastaba:

„Atskira internacionalė divizija buvo sufor-muota Maskvoje 1918 m. lapkričio mėn. pabaigoje. Jos sudėtinį jėgą 39, 41, 47 ir 60 darbininkų pulkai. Nuo 1919 m. sausio mėn. divizija sudarydama tary-bų Latvijos kairiąją sparną, kovojo šiaurės Lietuvos teritorijoje. Internacionalė divizija sausio mėn. pabaigoje pavadinta tarybų Latvijos 2-ja šaulių divi-zija, žygiavo Panevėžio-Šiaulių-Telšių ruožu. Divizija veikė artimame kontakte su Žemaičių pulku ir vietiniais partizanų būriais. 1919 m. birželio 7 d. 2-ji šau-lių divizija buvo išformuota ir įjungta į 4-ją Smolensko diviziją“.

Tai gi aiškiai matome, kad kol jiems buvo rei-kalinga, rusai savo raudonarmiečių pulkus pridė-gė tautinių kariuomenių kaukėmis, o kai užgrobimas nepavyko ir nebebuvo reikalo taip vaidinti, tai taip pat lengvai tas kaukes nuėmė ir tuos dalinius vėl pavadino eiliniaus Rusijos vieningos raudonosios armijos pulkais.

L ir BKP CK-tas virsta revoliucine Lietuvos darb. ir valst. vyriausybe

Lietuviai bolševikai nuo Kapsuko laikų ligi šiol nesiliauja tvirtinti, kad laikinoji nepriklausomos Lietuvos vyriausybė buvo vokiečių padaras. Savo raštuose (Kps 1.59 p.) Kapsukas taip pasakoja: „Vienok vokiečių okupantai jau matė, kad jie vieni nebegali valdyti Lietuvos, ir užtat lapkričio pradžioje leido sudaryti Voldemarui pirmąją Lietuvių Tary-bos valdžią, kuri, žinoma, visame kame turėjo klau-syti vokiečių okupantų“.

Dokumentų rinkinio (Brb 24 p.) įžangoje dar pridėdama, kad „Taryba amžiniams laikams parda-vė valstiečius ir darbininkus vokiečių dvarininkams.

fabrikantams, pirkliams ir finansiniams spekulian-tams“.

„Gimtas kraštas“ 1968 m. 38 nr. skelbia netokią nesąmonę: „Vokiečiams leidus, Lietuvos Taryba paskelbia „nepriklausomą Lietuvą“. O to paties laikraščio 52-me nr. M. Jackevičius nepasidro-vėjo panašius tvirtinimus pakartoti laisvajame pa-saulyje gyvenantiems lietuviams netgi ištisus straips-niu „Buvo taip, o ne kitaip“. Dejuodamas, kad niekas netiki bolševikų pasakoms, autorius skundžiasi: „Prieš pusę amžiaus Lietuvoje vykusio proletarinė re-voliucija — gerai žinomas istorijos faktas. Tačiau lietuviškoji buržuazija stergėsi vėliau šiuos revoliucinius įvykius nuslėpti arba iškreipti juos pavaiz-duoti. Lygiai taip pat elgiasi sveturių įsikūrę „vaduo-tojai“, lietuviškosios buržuazijos likučiai. Jie toliau traukia seną giesmę, kad „girdi, 1918-1919 metais Lietuvoje nebuvo jokio revoliucinio judėjimo, kad darbo žmūrės su ginklu rankoje nekovojo dėl socia-lizmo pergalės“.

Cia paminėjau tik porą būdingesnių pavyzdžių, bet tokių ir panašių tvirtinimų pilni visi bolševikų raštai.

Kokia ta „revoliucija“ buvo iš tikrųjų, matėme iš jų pačių dokumentų. Kad Lietuvos taryba, kurios rinkimuose dalyvavo ir jų veikėjas Eidukevičius, pas-kelbė nepriklausomą Lietuvą prieš vokiečių norą ir tik nepailstamomis grumtynėmis su okupantu ir di-deliu atsakymu pasiekė tai, kad buvo sudaryta lai-ki-oji vyriausybė, rodo neginčijami, autentiški šaltiniai. O lietuvių bolševikai nuo pat savo atsiradimo buvo ir tebėra įrankis rusams pavergti Lietuvą ir jų tikslams išnaudoti dvasines ir fizines jėgas. Jie aki-plėšiškai tebeginčija, kad nepriklausomoji Lietuva buvo tarptautinio kapitalizmo pavergti ir tik jie da-bar sukūrė tikrai suvereną Lietuvą.

Tačiau jų ideologas Kapsukas labai atvirai pri-pažino, kad lietuvių bolševikai niekada nesiekė Lietuvos nepriklausomybės, nes joje jie nepajęgtų

įvesti bolševikų diktatūros. Tai gali padaryti tik Ru-sija. Todėl lietuvių bolševikai ir tegali egzistuoti vergiškai vykdydami jų valią.

Kapsukas (120 p.) taip rašo: „L ir BKP nieka-da nestatė nepriklausomybės obalsio. Ji laikė šį obalsį buržuazinių ir smulkiai buržuazinių partijų obalsiu, kas taip aiškiai pasireiškė pasaulinio imperi-alistinio karo metu. Ji tvirtino, kad mažųjų valsty-bių nepriklausomybė imperializmo viešpatavimo ga-dynė — tai esąs tik darbo masių apgaudinėjimas ir nešas darbininkų klesai dar didesnį pavergimą. Dar reakcingesnis esąs nepriklausomybės obalsis buvu-sios Rusijos imperijos teritorijoj. Čia nepriklausomybė visų-pirma, tai esąs atsirubežavimas nuo re-voliucijos, būtent nuo socialinės revoliucijos. Mū-sų partija ne kartą kėlė aiškintą tą buržuazinį melą“.

Tokių įsitikinimų buvo ne vienas Kapsukas. Maskvos bolševikų c. b. protokoluose (prot. 11 nr., 1 sk.) minimos įdomios diskusijos dėl siuntimo parti-nių darbuotojų į Lietuvą. Eidukevičius pareiškė tokią nuomonę: „Nustoję Rusijoj Tarybų, nustosi-me savo socialistinės Tėvynės, bet, kad ją išlaikius, reikalinga rūpintis apie revoliuciją kituose kraštuose“... O Pr. Mickevičius taip jį papildė: „Darbas Ta-rybų įstaigose — tai mokslas. Atsakomų darbininkų atitraukimas — Taryboms kenksmingas; tie gi, ku-rie nesvarbūs Rusijoje, kaip savistoviai negalį dirbti, bereikalingi ir Lietuvoje“...

Todėl, siekdami tokio lietuvių bolševikų idea-lo, Kapsukas ir jo pasekėjai smerkia visas lietuvių pastangas išgauti lietuvių tautai nepriklausomybę. Būdingas tuo atžvilgiu nepakantys ir pagiežos pilnas jo atsiliepimas apie lietuvių bandymą su vokiečių pagalba atsikratyti jau ištisą šimtmetį neštojo rusų jungo. Jis rašo (Kps. 1.26 p.): „Kaip tik 1915 m. rudenį vokiečių imperialistai užgrobė Lietuvą, tuoj didieji Lietuvos patriotai ir social-patriotai pasidavė vokiečių imperialistų įtakai ir ėmė visokiais būdais niekinti caro Rusiją, kaip neseniai niekino kaizerinė Vokietiją. Nepasitiekdami nieko įgyti kovos ke-liu, bijodami, kad dėl jos nenustotų šiltų savo vietų, jie, kaip pirmiau keliaklupsčiai prieš caro valdžią, taip dabar pradėjo keliaklupsčiai prieš vokiečių imperialistus-grobikus ir kaizerinę Vokietijos vald-žią ir laukiti sau iš jų Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo. Tą mintį jiems patys Vokietijos imperi-alistai pakišo, kad tuo būdu palengvinti sau Lie-tuvos prijungimą Vokietijai“.

(Bus daugiau)

FILATELIJA IR LIETUVA

Filatelija arba pašto ženklų rinkimas remiasi žmonių palinkimu sudarinėti rinkinius. Žmonės renka senas monetas, mineralus, ragus ir t. t. Kiti renka degtukų etiketes, net pykpes. Privatūs ir tik iš pamėgimo rinkiniai yra ne vieno žymaus muziejaus ar archyvo pradžia.

Pašto ženklų rinkimas yra žmonių labai mėgiama laisvalaikio užsiėmimas. Labai didelį rinkinį turi Anglijos karalių šeima. Nuo vaiko per visą savo amžių uolus filatelistas buvo JAV prezidentas F. D. Rooseveltas. Kardinolas Spelmano pašto ženklų rinkiniai sudaro didžiulį muziejų, vertinamą milijonais dolerių. Daugelyje kraštų galima užtikti filatelijos muziejus, o visame pasaulyje filatelistų yra daug milijonų. Su filatelistų pomėgiais skaitosi valstybių paštai, leidžia kuo įvairesnius ir meniškai vertingus pašto ženklus, atvirlaiškius, vokus ir t. t. Visame pasaulyje veikia didžiulis ir sudėtingas filatelijos biznis, leidžiami laikraščiai, katalogai, knygos ir t. t. Pašto ženklas šiandien, šalia savo tiesioginio uždavinio — būti pakvitatavimu apmokant siuntinio ar laiško kelią adresatui, — turi įvairių kitokių tikslų, kurių pats svarbiausias yra propaganda.

Filatelijoje yra taip, kad visi pašto ženklų pareigai eja pašto ženklai įtraukiami į katalogus. Jei valstybė ir žuva, jos pašto ženklai kataloguose lieka ir toliau, kartojami visuose naujai išleidžiamuose kataloguose, juos filatelistas renka, jų kainos kyla. Kai eina kalba apie Lietuvos pašto ženklus, tai yra visiškai tikra, kad jie eg-

zistuoja su pilnu nepriklausomybės statusu.

Lietuviams filatelija yra ne tik pašto ženklų rinkimas, bet ir reikšmingas lietuviškas tarptautinės plėtimės darbas. Lietuvos pašto ženklus rinko ir teberenka daug kitataučių. Kas tuos pašto ženklus renka, dažnai ieško apie juos informaciją. Su pašto ženklais eina jau ir mūsų istorija, ir geografinė, ir mūsų politinės problemos. Su filatelija turinti ryšio lituanistika mieliai skelbiama daugelyje filatelijos laikraščių įvairiomis kalbomis įvairiuose kraštuose. Mes turime tokių amerikiečių filatelijos laikraščių, kurie lietuvių šventes paminėjo keliolika straipsnių apie Lietuvą.

Pavergtoje tėvynėje yra nemaža filatelistų. Sovietijoje buvo laikų, kad buvo galima į katorgą patekti be teismų vien už tai, kad esi filatelistas. Dabar Lietuvoje jau veikia net filatelistų draugija, kuri yra padalinys visos Sovietijos filatelistų draugijos. Eolševikai suprato filatelijos propagandinę reikšmę, už tai jų filatelija domisi tik tarybinėmis temomis. Lietuvoje išleista net ir knyga apie filateliją. Suprantama, nepriklausomos Lietuvos pašto ženklai joje visiškai nutylėti. Jų parodose Lietuvoje rodomi bolševikų pašto ženklai, mėgiami Lenkijos, net Castro Kubos pašto ženklai, bet Lietuva pakenčiama tik tam tikrame apiforminime. Pats okupantas leidžia dabar „lietuviškų“ pašto ženklų tik bolševikine tematika. 1960 m. Lenkija savo pašto ženklus minėjo Žalgirio mūšį kaip lenkišką įvykį. Lenkai minėjo labai plačiai, o Lietuvoje visa kas buvo tai tik

privatus antspaudas ant sovietinio pašto ženklo su Vilniaus vaizdu. Bet ir šis antspaudas jo autoriui kainavo ilgąmetį kalėjimą.

Taip dalykams klostantis, išeivijos filatelistai žino, kad jie atstovauja ne išeivijai, o nepriklausomai Lietuvai. Išeiviai turtingų rinkinių išsivežė iš tėvynės, dabar nesigali energijos ir pinigų, daug ką vertinga randa pas kitataučius. Juk nepriklausomoje Lietuvoje paštų vadovybė buvo tokiose rankose, kad filatelistinės vertybės buvo nukreiptos į užsienį. Taigi dabar mūsų pašto ženklai yra užtikrintas įrodymas, kad buvo nepriklausoma Lietuva, o mes patys esame įrodymas, kad ta Lietuva dar tebėra gyva.

Siuo metu išeivijoje veikia keturios lietuvių filatelistų draugijos. Chicago lietuvių filatelistų draugija „Lietuva“ narių skaičiumi yra didžiausia. Ji taip pat yra ir seniausia, įsteigta 1946.X.20. Jos sumanytojas ir steigėjas — senas Amerikos lietuvių veikėjas Ignas Sakalas, dar nepriklausomybės laikais už lietuviškų rinkinius gavęs amerikiečių premijų. Jo talkininkas ir pirmasis biuletenio redaktorius buvo Beneditas S. Jurėnas. Draugija surengė eilę pašto ženklų parodų, iš eilės jau XVI-ji paroda šiais metais rengiama Balzeko Muziejuje spalio 23-24 dienomis. Šios parodos vyriausias tvarkytojas-pirmininkas yra Beneditas S. Jurėnas. Draugija leidžia rotatorium spausdintą mėnesinį biuletenį, kartais siekiantį iki 30 puslapių. Dabartinė valdyba: Juozas Zygas — pirmininkas, Steve Ivanauškas — vicepirmininkas, Vincas Urbonas — sekretorius, Viktoras Lesniauskas — išdinininkas ir biuletenio redaktorius Eugenijus Petrauskas. Šiuo metu draugija turi daugiau kaip šimtą narių ir Cicero jaunio filatelistų būrelį. Tik nedidelė narių dalis gyvena Čikagoje. Draugijai priklauso ir kitataučiai.

New Yorko Lithuanian Philatelic Society įsikūrė 1954. IV. 4. Keturiškai per metus jie išleidžia biuletenį anglų kalba. Societas turi daug netolietuvių narių. Dalyvauja lietuvių ir kitataučių filatelijos parodose. New Yorko draugija turi daug narių su labai dideliais lietuviškų pašto ženklų rinkiniais. Tarp jų gausu ir Lietuvos pašto ženklų žinovų, plačiai pasireiškusių lietuvių ir amerikiečių filateliniuose spaudoje. Ypač pažymėtinas biuletenio redaktorius W. E. Norton. Jis visada noriai talkina ir čikagiešiams.

Nuo 1964. III. 1 veikia Toronto, Kanadoje, lietuvių filatelistų ir numizmatikų draugija. Draugija leidžia informacinį biuletenį, kurio jau išėjo 15 numerių. Draugija ir prieš jai įsisteigiant atskiri asmenys patys rengė ir dalyvavo kitų parodose. Čia lietuviams tenka bendrauti su kitais pabaltiečiais, gauseniais ir pajėgesniais. Lietuviai surengė vieną pabaltiečių ir vieną savo parodą. Savo paroda iš Toronto buvo pakartota ir Hamiltone. Ji išleido 50 metų nepriklausomybės sukakties medalių. Toronto draugija negausi, bet žinoma savo narių darbštumu. Dabartinės valdybos pirmininkas Petras Morčankas, sekretorius ir biuletenio redaktorius kun. Bruno Jurkštas.

1967. IV. 1 įsisteigė lietuvių filatelistų draugija Kalifornijoje. Jos iniciatorius ir pirmininkas — Kazys Karuža. Draugija turi daugiau kaip 20 narių. Jie surengė vieną parodą, kurią aplankė apie 1500 svečių. Kas Kalifornijoje reiškia, kad buvo daug kitataučių dėmesio.

Šį rudenį, spalio 23-25 dienomis, Balzeko Muziejuje turėsime filatelijos parodą. Paroda skiriama Lietuvos Steigiamojo Seimo 50 metų sukakčiai paminėti. Siekiama, kad jos atbalsis būtų galimai didesnis amerikiečių filatelistų spaudoje. Spalio 12 d. didžiausias amerikiečių filatelinis laikraštis „Linn's“ magazinas, talkininkaujant W. E. Norton, paruošė keliolika straipsnių, Lietuvos filatelijai reikšmingų straipsnių, kadangi šis numeris yra skirtas lietuviams. Čia su savo eksponatais dalyvaus ir kiti draugijų nariai. Pašto ženklais, daugiausia įvairia lituanistika, bus užimti daugiau kaip 200 rėmų. Eus didelis prekybos skyrius su lietuviams ir kitataučiams prekybininkais. Bus platinama filatelistų spauda įvairūs suvenyriniai ženklai ir specialūs meniškai vokai. JAV pašto įstaiga irgi čia trims dienoms įsistatys ir antspauduos korespondencijai specialiu antspaudu.

TROŠKULYS VERTĖ ĮSILAUTI

Nugėrę du Vievio gyventojai, J. Šliužas ir J. Ščerbavičius, įsilaute patyliniais ir miesto valgyklų dar trupuči išgerti.

Sugauti milicijai jie tvirtino: „Mes ne vagys, tik išgerti norėjosi. Baisiai troškino“.

PIRMASIS MILIONIERIUS

„Tiesa“ rašo, kad Vilkaviškio rajone Armino kolūkis, vadovaujamas komunisto Jono Steponavičiaus, taps pirmuoju milijonierium. Kolūkio pajamos suplanuotos šitaip: gyvulininkystė duoda 800, 000 rb., žada parduoti 2,200 kiaulių, iš jų 600 veislei, bus nupenėta 200 galvijų ne mažesnio kaip 400 kg svorio. Augalininkystė duos 200,000 — 220,000 rb. Kolūkis į priėmimo punktą jau pristatė 400 tonų grūdų.

LIETUVOJE

RASOS SVENTĖ

Rasos (ne Joninės) — tai naujos pastangos Lietuvoje įvesti naujus papročius. J. Vilkaitis okup. Lietuvos spaudoje (Lit. ir Menas, Nr. 24) aiškina, kad pastaraisiais metais Rasos šventė mėginama atgaivinti ir šiekama įvesti vietoje Joninių. Pažymėta, kad Rasos šventė dar 19 amžiuje. Jų tikroji prasmė — ne vardinės, o saulės ir gamtos šventė. Rasoje atgyjanti lietuvių tautosaka, ir „saulėgrąžoje žmogus kalbasi su gamta“.

Lietuvoje šventė buvusi švenčiama Kernavėje, kur būdavo daugiausia jaunimo — apie 300 — 400. Tai būdavo paskutinį arba priešpaskutinį birželio šeštadienį. Keli tos šventės vaizdai: skaitomi iš tautosakos atrinkti tekstai — kreipimasis į saulę, mėnulį, ugnį; skaitomas atsiveikimimas su saule. Jai pasislėpus, užkuriama šventės ugnis. Švenčiama visą naktį, kurenamos ugnys, ritinami degantys ratai, eina su deglais prie upės, plukdomi vainikai, ieškoma paparčio žiedo. Anksti rytą, 4 val., saulei pasirodžius, šventė baigiama. Pasiūlyta tokią šventę švesti ne tik Kernavėje, bet ir kiekvienoje apylinkėje.

(ELTA)

MOKSLEIVIŲ ISVYKOS

Okup. Lietuvos moksleiviai vežiojami ir po Juodosios Jūros pakraščius. Neseniai 200 Kauno moksleivių viešėjo Suchomo mieste. Vietos gyventojai buvę susižavę vienodomis moksleivių uniformomis. Jie, kaip paskelbta „Tarybinio Mokytojo“ laikraštyje (Nr. 53), patenkinti mokinių kepuraitėmis, juos užkalbinę: „Mergaitės, iš kurių jūs pasakų?“

Tačiau buvusi ir kita medalio pusė. Moksleiviai buvo nugabenti į paveikslų parodą, bet... nekreipę dėmesio į gido aiškinimus. Moksleiviai apie save įspūdius kalbėjo šitaip: Vietos jaunimas apsirengęs senamadiškai, suknelės ilgos, kelnės siauros, šokti beveik nemoka, tik valsus groja... užtat kokias „finkas“ turi pasidare... (E)

TELSIŲ LIAUDIES MUZIEJUS

Telšiuso, ant pietvakarinio Masčio ežero kranto, kuriamas Zemaitijos liaudies buities muziejus Numatyta apie 30 pastatų. Ligšiol tepastatyta senovinė valstiečio kėlėlė, pirtis ir vėjo malūnas.

(ELTA)

KUSENKOVAS IESKOJO NAPOLEONO KARIOTOS

„Tiesa“ išspausdino K. Verslovo feljetoną apie Eišiškių rajono kolūkio „Pirmyn“ pirmininką Grigorijų Kusenkovą, kuris, prisiklausęs vietinių žmonių pasakojimų apie Katikiškių pilkapį, kur esanti užkasta Napoleono aukšinė karieta, įsakė buldozinkams ir ekskavatoriams išversti šimtamečius ažuolus, išrausti akmenis ir surasti tą aukšinę brangenybę.

Deja, Lietuvos Mokslo akademijos akademikai paaiškino, kad Katikiškių pilkapis supiltas maždaug prieš 900 metų, daug anksčiau negu Napoleonas bėgo per Lietuvą.

„Pirmyn“ kolūkio pirmininkas G. Kusenkovas, nepakildamas žmonių juoko, pabėgo nepalikęs net adreso.

Garsiajame Apulės piliakalnyje, kur bočiai žynėsi nuo prūsų, skudiečiai buvo surengę didelę puotą, apie kurią nesvajiojo nei švedų karaliai Olovas, nei dany riteriai, prieš tūkstantį metų laivais čion aplaukę ir bandę įkopti į pilį. Bet skudiečiai sumanė čia pasilinksminėti. Galingais kranais į piliakalnį sukėlė alaus statines.

Atsargiai — pavojinga!

Visi žino, kad nuolat turėti reikalų su katyčėmis, šuniukais ir paukščiukais nėra gera. Mūsų net kaimas labiausiai suprasdavo, kad katei ar šuniui skauda, kai vaikas už uodegos tampo, bet negera ir tai, kad vaikas, besiglamonėdamas su tais gyvuliais, pavyzdžiui, prisikimš burną jų plauku. Bet tai toli gražu nebuvo pilnas supratimas tų pavojų, kurie susiję su namuose laikomais gyvuliais ir paukščiais. Mokslineiškai irgi tik labai pamažu atidengia tuos pavojus. Dabar jie jau yra nurodė, kad, sakysim, padūgos nešioja ligas, kurios gali būti mirtinos. Eet šnekėkime, kas dabar nauja skelbiama.

Tur būt, gana nauja bus tai, ką prof. A. Woodruff dabar paskelbė „British Medical Journal“ apie ligą, kuri vadinama toxocarriasis ir kuria serga apie du procentai Britanijos gyventojų (kitur, sako, sergančiųjų procentas didesnis).

Tą ligą žmogui užneša kaip tik didieji jo draugai — šunys ir katės. Maždaug apie 10 procentų visų krašto šunų ir kačių turi kirmėlių, kurių kiaušiniai, patekę į žmogaus vidų, virsta vikšrais, o tie jau keliauja kūnu, apima vidaus organus, gali pasiekti akis, smegenis. Žmogus dėl to gali apimti, gali susirgti epilepsija ar kitokiomis rimtomis ligomis.

Išgydyti nuo tų ligų galima, bet sunkiau nustatyti tinkamą diagnozę. Diagnozei nustatyti daug padėtų žinojimas, kad ligos priežastis yra tie per gyvulius gautieji parazitai.

pastatė estradą, sukalė porą šimtų suolų į žemes ir plačius stalus, į kuriuos galėjo sūtilpti beveik visas rajonas.

Po vaišių sužalotame piliakalnyje lietus ėmė rausti gilius vagas.

Sužinojusi apie Apulės puotą, Lietuvos kultūros ministerija pakartotinai pareikalavo archeologinį paminklą — piliakalnį sutvarkyti.

Švenčionyse, Modžiūnų ežere, vietos žemaičiai jau seniai tinklais išnaršė ežero dugną, ieškodami Napoleono paskandinos skrynių su auksu. Dabar bijomasi, kad auksa ieškotojai, kurių rankose galinga technika, nenusausintų ežero.

SĄPKAI PLOJO

Jau buvo rašyta E. Lietuvyje apie Sov. Sąjungos suruoštą lengvosios atletikos varžybas Minske.

Ruošiantis vykdyti šuolį į aukštį, žiūrovai susidomėjo laukė buvusio pernykščio čempiono maskviečio V. Govrilovo ir Vilniaus universiteto studento Kęstučio Šapkos dvikovos.

Daugumo žiūrovų simpatijos buvusios lietuvių Kęstučio pusėje, nes jis įveikė 2 m 21 cm aukštį Vilniuje, o tai yra geriausias šio sezono rezultatas Europoje. Šįmet V. Govrilovas pasiekė 2 m 20 cm aukštį, o kinietis Ni-Ci-činas 2 m 26 cm.

K. Šapka vos pradėdant pasiruošimą ir šokant per kartę, stadione sugraudėjo jam pirmieji plojimai. Jis šoka į aukštį vadinamuoju „Posbiuro stiliumi“, atsigręždamas į karteletę nugarą. Toks šokimo metodas pernai Meksikos olimpiadoje Fosburiui atnešė aukso medalį.

Išskėlus kartį iki 2 m 14 cm, pačiu pirmu bandymu beveik nežinomas maskvietis S. Budalovas netikėtai pasiekė čempiono vardą. Buvęs čempionas Gavrilovas ir Tarmakas ta aukštį įveikė tik paskutiniuosiuose bandymais. Stadiono minia, norėdama padėti K. Šapka, ėmė chorų skiemenuoti net jo pavarde. Bet, deja, Šapka peršokti nepavyko.

Atrodo, kaip rašo „Tiesos“ Sporto korespondentas, 20 metų amžiaus maskvietis S. Budalovas netikėtai pasiekė čempiono vardą. Buvęs čempionas Gavrilovas ir Tarmakas ta aukštį įveikė tik paskutiniuosiuose bandymais. Stadiono minia, norėdama padėti K. Šapka, ėmė chorų skiemenuoti net jo pavarde. Bet, deja, Šapka peršokti nepavyko.

UZRAŠAI

„Tiesoje“ rašoma, kad Širvintuose matyti tokie buitiniai užrašai: vietoj Jauniūnių kryptis — Jauniūnų kryptis, per Gelvonus — per Gelvonys. Ant gyventojų aptarnavimo paviljono durų kaba užrašas: „Išsiginės dienos...“ taip nusakoma poilsio dienos. Kultūrinių prekių parduotuvėje galima gauti nusipirkti „maikių“, „trusukų“, „žilkų“, „batareikių“ ir kt. Nenusileidžia informacijose nuo tokių genusių kalbų ir medicinos darbuotojai. Pvz., prie rentgeno kabineto durų užrašyta: „Krutinės lastų šviežioma nuo 12 Kėtvirtadieniais“.

Tokių gramatinių „perly“, kaip rašo „Tiesa“, galima prisirinkti kaimo vietovėse esančiuose skelbimuose, įvairiose iškabose ir panašiai...“

Kalbos eina, kad „Zinijos“ draugija Širvintuose steigia liaudies kultūros universiteto kalbos kultūros fakultetą.

SUSIDŪRIMAS SU MILICIJA

Chicago „Draugas“ rašo: „Grįžusieji iš Lietuvos turistai praneša, kad Vilniuje, rinkimų metu, įvyko lietuvių studentų susidūrimas su milicija. Riaušės buvo tiek įsipildusios, kad buvo išsąukta kariuomenė. Buvo sužeisti ir areštuoti. Net mėnesiui praslunkus po riaušių dar vienas sužeistas gulėjo ligoninėje ir penki tebebuvo kalėjime“.

LIAUDIES ARTISTAS V. K. NOREIKA

Virgilijui Kęstučiui Noreikai, Lietuvos valstybinio operos ir baleto teatro solistui Kremlius suteikė Sov. Sąjungos liaudies artisto garbės vardą.

ŽEMAITUKAS SUKLUPO

Vilniuje suruoštos tarptautinės jokių varžybose su klūtimis A. Vaitkevičius su mažuoju žemaituku veislės žiruo „Eksbertu“ peršoko 185 cm aukštį duvi klūstis, bet ties trečiąja sustojo.

Šis sustojimas skuldė A. Vaitkevičiui „auti čempiono varda“. Jis turėjo pasitenkinti antrąja vieta, nors vėliau žemaitukas ir peršoko gražiai visas kitas klūtis.

Pirmąją vietą gavo A. Purtovas su žirgu „Dagestanu“, peršokdamas visas klūtis pirmuoju bandymu.

ISSISLAPSTĖ SUSKAIČIUOTI SKRUZDELŲNAI

„...Vėl vinguriuoja kelias miškų paunksme. Kalbamės apie mažuosius girios draugus. Ažvinčiuose labai gerbiame, saugomi skruzdėlynai. Kiekvienas jų apjuostas tvorele, įtrauktas į specialias knygas. Daugybė skruzdžių „trobelių“ išsislapstė po giria“.

(Iš „Tiesoj“ išspausdinto L. Paliepio reportažo „Pušys groja saulėlydyčiuose“)

Po Chicagos dangum

Po atostogų. Vasarą visas lietuviškas judėjimas apmiršta salosė — žmonės išeina į gamtą. Daugelis jų keliauja. Todėl bandžiau keliauti ir aš: aplankiau tolimąją Floridą ir mieląjį Torontą Kanadoje.

Kai kas leidosi į Japoniją, Europą, net ir Lietuvą. Iš Lietuvos parvežtieji įspūdžiai įvairūs. — kartais net baisūs. Kai kieno žodžiaisariant, tik užaugus laisvėje galima suprasti, kaip sunku gyventi Lietuvoje, kur sovietinis komunizmas laiko tauta kaip kalėjimą. Tai patvirtino dr. J. Valantiejus, slaptaį apankęs savo tėvų gimtinę, iš kurios grįžęs atgal prie ekskursijos, ginkluotų kareivių, atstąčiusių durklus, buvo areštuotas, bet vėliau paleistas. Dr. Valantiejus kelionės įspūdžiais viešai pasidalijo su Lietuvių Forumo radijo klausytojais Chicagoje.

Pavergtųjų savaitė Chicagoje buvo iškilmingai paminėta. Tarp daugelio tautų ir lietuvių pasirodė gausiai. Apgailestauta, kad mažiau buvo jaunimo, kuris tuo laiku buvo išvykęs į stovyklas. Spaudoj buvo perspėta, kad ateinančiais metais organizacijos atidėtų stovyklas, nerengtų jų antrąjį liepos mėn. šeštadienį ar sekmadienį.

Amerikiečių spaudoj latvis Tedis Zierins nurodė šios savaitės reikšmę. prez. Nixon ir sekr. Rogers paskelbė deklaraciją, kurioje išryškino pavergtųjų tautų laisvės siekimą.

Svarbus filmas. Liepos 28 d. Amerikos televizija perdavė žurn. Williams Cole, CBS korespondento, filmą ir vaizdus iš susitikimo su trim Sov. Sąjungos kovotojais už laisvę: A. Amalrik, V. Fokovski ir P. Yarkir. Milijonams amerikiečių atskleista faktai, kokią prievartinę valstybę žmonės gyvena.

IVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Dovanų siuntinys (1970) 1.

Naujos, specialios naillono nepermatomos, gėlėtos medžiagos dėmsi suknelėms arba blusutėms. 3) jardo angliškos vilnonės eilutės medžiagos, gali būti vyriškai arba moteriškai eilutei. 3 jardai crimplene medžiagos moteriškai eilutei, arba jos gali užtekti dviems geriausioms rūšies suknelėms. 1 naillono išieginiai marštiniai. 2 poros naillonių arba vilnonių vyriškų ar moteriškų kojinių. 3 itališkos gėlėtos nailloninės skarelės.

Iskaičius mufta ir visas persiuntimo išlaidas, siuntinys kainuoja £30. 0. 0.

Taip pat į siuntinį arba kitus juos siuntinius be atskiro persiuntimo mokesčio galima įdėti išsiųsiamam daiktui. Mes siūlome: itališkus naillono lietpalčius — £4. 0. 0. vilnonės gėlėtas skareles — £1. 15. 0. gėlėtas puikias naillono skareles — £1. 0. 0. vyriškus ar moteriškus mezginius — £4. 15. 0. naillono išieginius marštinus — £2. 10. 0. ir t. t.

Be to, persiunčiame ir pačių siuntėjų sudarytus siuntinius arba sudarome tokius siuntinius, kokius pageidauja siuntėjas.

Mūsų saskaitos suteikia teisę gauti atitinkama Income Tax sumažinimą.

Baltic Stores Ltd.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. telef. 01 739 8734.

Bal. Brazdžionis

Europos lietuvių onika

JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

Spalio 10 — 11 dienomis Liet. Sodyboje įvyks Didžiosios Britanijos Liet. Jaunimo suvažiavimas.

Suvažiavimo dienotvarkė:
Šeštadienį, 3 val. p. p. atidarymas, įstatų svarstymas, diskusijos. 7 val. vakarienė, 8 val. šokiai.

Sekmadienį, 9 val. pusryčiai, 10 val. valdybos ir kt. organų rinkimai, klausimai ir sumanymai, 12.30 val. suvažiavimo uždarymas, 1 val. p. p. pietūs.

Sekmadienį, 12.15 val., bus pamaldos, dėl to kitos programos laikas tądien gali būti šiek tiek pakeistas.

Kviečiamas visas D. Brit. L. Jaunimas kuo daugiau dalyvauti. Nakvynės ir išlaidų mokestis — 1 sv. asmeniui. Grupės ir pavieniai asmenys registruojasi pas J. Alkį Lietuvių Namų adresu iki spalio 4 d. Prašoma nesiųsti.

Suvažiavimo tikslas yra apjungti D. Brit. Liet. jaunimą į vieną organizaciją, kuri veikėtų DBLS rėmuose. Finansinę paramą teikia DBLS.

Lauksime atvykstant.

Organizacinis Komitetas

BENDRUOMENĖS SUVAŽIAVIMAS

J. M. Prelato J. Gutauskio, D. Br. L. Bendruomenės Tarybos pirmininko pavedimu, Krašto Valdyba kviečia Didžiosios Britanijos L. Bendruomenės suvažiavimą spalio 24 d., 3 val. p. p., Manchesterio Socialinio Klubu patalpose (121 Middleton Road, Manchester 8).

ACIO

Kai žmogus sulaukia pensininko amžiaus, pradeda atsirasti visokie negalavimai. Taip atsitiko ir man. Ir vieną liepos mėnesio rytą ėmiau ir susirgau. Atsidūriau ligoninėje.

Ligoninėje yra savotiškas gyvenimas ir savotiška savijauta, ypač tų, kurių niekas arba mažai kas lanko.

Esu labai dėkingas visiems draugams ir pažįstamiems, kurie mane atlaikė ligoninėje ir tas niūrias dienas pajavirino. Pirmininė ir paskutinė lankytoja buvo mano žmona. Ji pastebėjo, kad aš sergu, pakvietė gydytoją, palydėjo į ligoninę, kasdien mane lankė ir pilnu rūpesčio veidu stebėjo ir guodė mane. O draugų ir pažįstamų lankė visas būrys: J. Micuta, Žalaitis, S. Savilio, angli katalikų kunigas, R. Biekša, A. Bučys, V. Versekas, J. Adomonis su sūnumi, V. Rudelis, H. B. Porebski, dr. Rahan, St. Grybas. Ypač buvo malonu sulaukti iš toliau atvykusių. Jie surado valandėlę laiko ir atvyko manęs paguosti. Tai dainauskai ir kun. A. Putcė iš Manchesterio, D. Banaitis iš Rochdale's ir R. Giedraitis-Spalis iš Halifaxo. O J. Zalsys ir O. Adomionienė su brolėliu ne tik mane lankė ligoninėje, bet žmonai padėjo ir namuose apyvoką eiti. O Vilčinskai, Bendorai, dr. Kuzminskas, G. Valterytė ir J. Maslauskas prisiminė mane laiškais ir linkėjimais.

Iš visos širdies ačiū jums.

Jūsų Vik. Ignaitis

LONDONAS

TRADICINIS RUDENS BALIUS

Londono Lietuvių Moterų Dainavos Sambūris

TRADICINĖ RUDENS BALIŲ

ruošia lapkričio 7 d., šeštadienį, Lietuvių Namuose (1-2 Ladbroke Gardens, W 11).

Balius tęsis nuo 8 val. vakaro iki 1 val. nakties.

Bus gera muzika. Bus loterija.

Pelnas skiriamas šalpai.

PAMALDOS VAKARŲ LONDONIJE

Spalio 18 d., 12.30 val., bus lietuviams pamaldos toje pačioje vietoje, kaip ir anksčiau, — 1 Courtfield Gardens, W. 13.

LIETUVISKI FILMAI

Spalio 17 d., 7.30 val., Liet. Sporto ir Socialinio Klubu patalpose, 345 A Victoria Park Road, London, E. 9. Lietuvių židinyje iš Nottinghamo parodys du lietuviškus garsinus spalvotus filmus, patrauklius suaukusiais, jaunimui ir vaikams, supranatamus tautiečiams ir kitataučiams. Todėl visi maloniai kviečiami rėta proga pasinaudoti. Bus rodomi įspūdingi liet. tautiniai šokiai, girdės dainos ir muzika.

MANCHESTERIS

PASKAITA

Spalio 17 d., 6 val., Manchesterio Soc. Klubu patalpose bus skaitoma paskaita tema: Nepriklausomos Lietuvos Steigiamasis Seimas.

Paskaitininkas A. Šliauteris.

Kviečiame visus tautiečius atsilankyti į šią įdomią paskaitą.

Klubo Valdyba

PADEKA

Klubo narių pobūvio šeiminiškai ponai

O. Ivanauskienė ir jai talkininkavusioms ponios O. Dainauskienė ir L. Lipkevičienė už gražiai ir skoningai paruoštą maistą reiškia padėką.

Klubo Valdyba

WOLVERHAMPTONAS

DBLS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

DBLS Wolverhamptono skyriaus Valdyba spalio 17 d., 7 v. pp., Three Crowns Whitmore Reans patalpose kviečia savo skyriaus narių susirinkimą.

Susirinkime prašome visus dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

COVENTRY

PADEKA

Ryšium su suruošuoju Tautos Šventės minėjimu Coventry. DBLS Coventrio Skyriaus Valdyba nuoširdžiai dėkoja DBLS Derby skyriaus pirmininkui J. Levinskui už gražią ir turtingą paskaitą, J. Gylui už padėklamuotus eilėraščius, A. Kuščėnui už gražią dovaną loterijai, Juozui Mečiui iš Wolverhamptono už suorganizuotą ekskursiją ir visiems tautiečiams už gausų atsilankymą — nuoširdus lietuviškas ačiū.

Skyriaus Valdyba

GLOUCESTERIS

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju kun. S. Matuliui ir Antanui už parodymą lietuviškų filmų. Susirinko nemažas skaičius tautiečių, visiems labai patiko, ir visi norėtų dar kartą pamatyti. Nuoširdžiai dėkoju prisidėjusiems Belskui, Vilimams, Valantukevičiams, Biliūnams, prisidėjusiems prie loterijos Gelvinauskienė, Cibulskams, Biliūnams ir Biliūnienėi už išplatintą bilietų, Kukštui už gražią muziką.

Visiems prisidėjusiems ir dalyvavusiems nuoširdus lietuviškas ačiū.

K. Stonaitis

LIETUVISKOS PAMALDOS

CORBY — spalio 11 d., 12 val., šv. Patriko bažn., Gainsborough Rd.

BIRMINGHAMAS — spalio 11 d., 11 val., šv. Jono vienuolyne, 21 Park Rd., Moseley.

DERBY — spalio 18 d., 11 val., Bridge Gate.

NOTTINGHAMAS — spalio 18 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

ECCLES — spalio 11 d., 12.15 val.

NOTTINGHAM — spalio 11 d., 12.30 v., St. Patrick's bažn.

BRADFORD — spalio 18 d., 12.30 v.

HALIFAX — spalio 25 d., 1 v. p. p.

STOKE - ON - TRENTAS — spalio 25 d., 12.15 val., Tunstall.

NOTTINGHAMAS — spalio 25 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

NAUJAUSIOS KNYGOS

Kun. Butkus — Tautų šventovėse. Kelionės įspūdžiai. Kaina £2. 3/6

B. Pūkelevičiūtė — Rugsėjo šeštadienis. Premijuotas romanas. £2. 3/6

A. Baronas — Išdžiūvusi lanka. Novelės. — — — £2. 0. 0

Vilniaus lietuvių liaudies dainose £2. 3/6

Antroji banga — — — £1. 11. 0

Lietuvių apysakos — — — £1. 6. 0

A. Gerutis — LITHUANIA 700 YEARS — — — £5. 5. 0

B. Raila Dialogas su lietuviu £3. 0. 6

Gintaras, tautiniai dirbiniai, tautiniai rūbai, plokštelės.

Rašyti: „DAINORA“, 14 Priory Rd., KEW-SURREY.

IR VASARĄ, IR ŽIEMĄ

IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ

ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis

Jei saviems padėti nori

Padarysi tai tikrai.

Kreipkis tik tuojuo pas TAURĄ,

Ir neliks kišenė kiaura!

TAURAS

3, ST. DUNSTAN'S GARDENS,

LONDON, W.3.

Tel. ACO 4374

Atstovas Manchteryje:

L. Puras, 79, Victoria Cresce., Eccles, Manchester

KRAUJO DONORAI

Okup. Lietuvoje padidėjo kraujo donorų — davėjų skaičius. Prieš penkerius metus jų buvo per 16.000, dabar nemokamai savo kraują nelaimės ištiktiems teikia 41.000 žmonių.

(ELTA)

LIET. SODYBA

SEZONO UŽBAIGIMAS SODYBOJE

Sezono užbaigimo balius šiais metais Sodyboje įvyks spalio 10 d. Šokiams gros gera kapela, baras veiks iki 12 val. nakties. Įėjimo mokestis 5 šil., įskaitant stiklą alaus ir užkandžius.

Taip pat tuo laiku — spalio 10 ir 11 dienomis Sodyboje įvyks jaunimo konferencija.

VOKIETIJA

TAUTOS ŠVENTĖS MINEJIMAS MUENCHENE

Minėjimas įvyko rugsėjo 12 d. Susitikimo namuose. Pirmininkas inž. R. Hermanas atidarydamas priminė visą eilę lietuviškų švenčių, kurių viena linksniausių (nors ir neįvykusio Vytauto Didžiojo karūnavimo dieną) — rugsėjo 8-ji, tautos šventė tapusi. Jis pristatė svečius — Wuppertalio jaunų, balsingų vyrų kvinteto vadovą, Lietuvų studijavusį muziką, V. Lemkė, brolius J. ir S. Jasulaičius, H. Eertulaitį ir E. Rotkę. Visi jie atvyko 1960 m. iš Lietuvos, savo iniciatyva susiorganizavę ir pernai Vasario 16 pirmą kartą pasirodę Hamburge, su daina aplankę visą eilę šiaurės ir vidurio Vokietijos lietuviškų kolonijų.

Kvintetas nuotaikingai padainavo 9 retai girdimas dainas. Dainų tarpe dr. med. A. Laukaitis kalbėjo, kodėl jis apsisprendė už lietuviybę. Tarp kitų argumentų, buvo ir lietuviškos dainos meilė. Taigi, kanklėmis dekoruota scena, pranešimas, kvinteto dainos ir iki vidurnakčio skambanti linksma vakario daina sudarė retai vieningą minėjimo nuotaiką. Jau neatsimenama, kada Muenchene buvo tiek dainuota. Tai vis kvinteto vyrų nuopelnas, kurie gražiai vadovavo dainai.

Apylinkės knygynėlis jau perkeltas iš Ludwigsfeldo į Susitikimo namus, Rumfordstr. 21. Įvairių suėjimų proga B. Jalinskienė išdavinė knygas.

Spalio vidury „Haus der Begegnung“ Kuratorija ruošia visą savaitę trunkantį minėjimą — Svetimšalių pabėgėlių 25 m. sukaktis Vokietijoje. Numatyti koncertas, ekumeninės pamaldos, knygų paroda.

MIRĖ KUN. V. KALECKIS

Jo mirtis atėjo nelauktai ir net nežinia kada. Velionis gyveno Dieburge tėvo Alfonso Bernatonio globoje ir draugystėje, o kai šis rugsėjo 10 d. išskrido į JAV-bes rinkti aukų Vasario 16 gimnazijos moksleivių bendrabučio statybai, tai kun. Kaleckis liko vienas. Rugsėjo 18 d. atvažiavęs į Dieburgą, kun. Vingaudas Damijonaitis rado kun. Viktorą Kaleckį negyvą televizijos kambaryje, televizijai einant visu smarkumu. Nuplėšiamas dienis kalendorius rodė rugsėjo 11 d., lavonas jau buvo pradėjęs gesti. Padarius skrodimą, nustatyta, kad mirties priežastis buvusi širdyje.

Laidotuvės įvyko rugsėjo 23 d. Dieburgo kapinėse. Religinės apeigas atliko Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorius prel. dr. Jonas Aviža, dalyvaujant dar 10

lietuvių ir eilei vokiečių kunigų. Dalyvavo taip pat gausios delegacijos iš Vasario 16 gimnazijos, iš Darmstadto ir Schwetzingeno lietuvių LB kuopos, o taip pat gražus būrelis velionies draugų iš įvairių Vokietijos vietovių. Atsisveikinimo kalbas pasakė Vokietijos LB vardu jos valdybos vicepirmin. kun. Bronius Liubinas. Vasario 16 gimnazijos vardu jos direktorius Vincas Natkevičius, mokyt. Fricas Skėrys kalbėjo lietuvių evangelikų vardu, kursadraugis kun. Vaclovas Šarka — mokslo draugų vardu ir galiausiai Dieburgo kapucinių vienuolių viršininkas. Visi kalbėtojai iškėlė kun. Viktoro Kaleckio nuoširdumą ir jo šakotus gabumus. Po laidotuvių apeigų Dieburgo ka-

jaunimo vakaras ir kt. Spalio 16 d. įvyks visų tautybių pasirodymas Kuenstlerhaus namuose, Lembachplatz. Ten pakviesta šokti ir mūsų tautinių šokių grupė. 8 mergaitės (berniukams dar nesusirinkus po atostogų) smarkiai repetuoja tam pasirodymui.

Be to, šokių grupė pakviesta tarptautinio studentų darbo ratelio šokti spalio 24 d. Miesbache.

A. a. Jonui Gelažnikui paminklas jau užsakytas, ir Vėlinių proga galės visi jį aplankyti — Westfriedhof, 221 laukas, 3-čia eilė, 84 kapas. Paminklui surinkta 817 DM ir 20 dolerių. Jis kainuos 1050 DM. Trūkstanti pinigai bus sudaryti (giminės pagėdaujant) iš lėšų už parduotus velionies daiktus.

Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems, taip dosniai aukojusiems paminklui. Ypatingą padėką B. Skeberdienei, surinkusiai aukas.

Šios vasaros lietuviškuose parengimuose aktyviai dalyvavo ir muencheniečiai.

Liet. studijų savaitėje paskaitą skaitė dr. J. Grinius, rengimo komisijose veikė stud. M. Landas ir Alina Griniene: Tėvynės Vaidelėje šoko ir dainavo studentai S. Boehmas, M. Landas, P. Nevulis ir dr. R. Sakalauskaitė. Savaitėje dalyvavo Č. ir B. Jalinskai ir Laukaitių šeima.

Vaikų stovyklai kurį laiką vadovavo stud. P. Nevulis. Stovykloje dalyvavo Muencheno vargo mokyklos mokiniai J. Barasaitė, Laima ir Romas Kolbergai.

Muencheno jaunimas padarė didelį darbą, paruošdamas abiems vaikų vasaros stovykloms — Huetttenfelde ir Italijoje Aosta St. André dainorėlius ir giesmynėlius. Mokinė Rita Pauliukevičiūtė gražiai iliustravo dainorėlį „Lakštingalė“, o mokinys Alfredas Hermanas į magnetofono juostą įregistravo dainų melodijas, kad stovyklų vadovams būtų pagelbėta.

Šią vasarą ligoninėse ilgiau gulėję E. Apyrubienė, L. Ezhholzienė, P. Oželis, J. Pauliukevičius jau sugrįžo sveiki į namus. L. Ezhholzienė, kuri dėl ligos negalėjo net vyro palaidoti, prašo padėkoti Apyl. Valdybai ir visiems, kurie nepagalėjo laiko ir kelio nuvykti į užmiestį palaidoti a. a. W. Ezhholco bei aplankyti ją pačią Fuerstendbrucko ligoninėje.

Rugpjūčio 28 d. išteikėjo Birutė Forste-

rytė už juristo Peter Bogner.

Muencheno Moterų klubo pirmininkė V. Hermanienė liepos vidury lankėsi Vilniuje. Susitiko su giminėmis ir dalyvavo dainų šventėje.

Į Muencheną iš Čikagos žada visiškai persikelti dipl. inž. V. Gelžinienė šeima. S. Gelžinienė su dukrelėmis jau yra atvykusios.

IX. 10 į Romą išvyko J. Jurkonytė. Ji ten gavo gerą darbą pagal savo specialybę — tekstilės piešime (design).

Iš Amerikos atvykusi O. Krikščiokaitė įsidarbino Muenchene, amerikiečių bazėje. Su ja turėjome progos susipažinti dalyvavusieji Tautos šventės minėjime.

Režisierius Gewart, sukęs televizijai Sudermano „Kelionę į Tilžę“, dabar ruošia naują filmą „Mikis Bumbulis“. Filmavimo darbai vyksta Vengrijoje, nepaliestoje gamtoje. Kai kurie 19 amž. drabužiai ir daiktai tam filmui paskolinti iš Lietuvos. Filme bus keletas lietuviškų sakinių, kuriuos gražiai išvertė stud. M. Landas.

Regina Sakalauskaitė, sėkmingai apvairavusi biologijos studijas Dr. rer. nat. laipsniu, spalio 10 d. kelia vestuves su savo vyru dipl. inž. Herbertu Maerkl — mažame, gražiame Lindach kaimelyje. Po vestuvių apsigyvens Karlsfelde prie Muencheno ir nuo lapkričio mėn. pradės dirbti spindulių tyrimo institute Mue-Neuherberg.

Užbaigiam solistės Lilijos Sukytės laimėjimus. Iki šiol Muenchene dainavusi Così fan tutte, Bohemoj, Capricio, Carmen opereose, rugsėjo 25 d. pirmą kartą pasirodė Violetos rolė Traviatoj. (Prieš tai, IX. 16. L. Sukytė Violetą jau dainavo Vienos valstybinėje operej).

Muenchner Merkur rugsėjo 28 d. numerį išspausdino labai gerą recenziją apie solistę L. Sukytę ir jos partnerį Alfredą. Italą Luigi Alva. Pernai naujai atrasta Fiordiligi, p-lė Sukytė „glanzend gewachsen“ ir Violetos partijai; neįsivaizduojama efektų, ji puikiai išpildė muzikaliai savo rolę iki galo.

Spalio-lapkričio mėn. Sukytė dainuos Muenchene, Berlyne, Vienoj, o gruodžio mėn. Metropolitan, New Yorke.

Tautietai, ar jau surašė testamentą? Dar ne? Jeigu dar ne, tai ko lauki? Nelaimė ateina nelaukta, ir kas po tos nesitikėtos valandos atsisuks su savo viso amžiaus sutauptomis? Nebe galvok, o rašyk tuojau.

GRAŽU, PRAKTIŠKĄ, ŠILTA!

...Ne tik daug džiangsmo, bet ir šilumos suteiksime savo moterims, elegantišką ir tikrai naudingą, patvarų, dirbtino kailio žiemos apsiaustą, kuris savo praktiškumu ir išvaizda nė kiek neatsilieka nuo tikrųjų kailių.

Norintiems pasiūnėdama ne tik iliustruota skrajukė bet ir kailių pavyzdžiai spalvoms pasirinkti.

Lietuvoje šios rūšies prekė ypatingai branginama ir pagedaujama. Šios rūšies ir tokios kokybės žiemos aprangą gausite tik siunčiant bendrovėje TAZAB.

TAZAB, 22 Roland Gardens, S. W.7

Kun. Bronius Liubinas